

**Кыра саастаах оболору төлөрүтэн санардыыга
эрдэтээнни сулууса тэтимнээх дьарыгын
суолтата.**

**Автор: Жиркова Марина Дмитриевна, учуутал-логопед,
МБДОУ ЦРР-д/с «Мичил» с.Чурапча**

Эрдэтээнни саастаах оџону төлөрүтэн санардыга тохтоло суох ытыллар тэтимнээх дьайымал

Кэнники кэмнэ мөлтөхтүк санарар эбэтэр бытааннык тылланар оџолор ахсааннара биллэрдик элбээтэ.

Биричинэ араас буолуон сөп, холобура - генетическай ыарыылар, КС, төрүүрүгэр ылбыт тыраамба, срогуттан эрдэ төрөөбүт, ковидынан ыалдьыы, дьиэбэ кэпсэтии суох, үчүгэйдик истибэт, координацията мөлтөх, уопсай хамсаныыта аџыйах, элбэх араас сыты, дьүһүһү, амтаны билбэт.

Тылын сайдыытыгар кэһиллиилээх оџо тылын саппааһа кэмчи, кыбыстан улаханлык кэпсэтэ, санара сатаабат, атын киһи санатын сатаан өйдөөбөт. Бэйэтин саастыылаахтарын кытта сатаан алтыһан сылдыыбат, ол иһин соџотохсуйар.

Кэлин сылларга араас дорџоону сыыһа санарар, нууччалыы, сахалыы буккуйан санарар оџо ахсаана олус элбээн иһэр. Ол иһин манлык оџону кытары кыра сааһыттан дьизэ кэргэннэ даџаны уһууаанна даџаны болџомтоџо ылан үлэ барыахтаах.

10 күннээх тэтимнээх дьайымалга тугу билиэххэ сөбүй:

0-3 диэри саастаах оџону кытта хайдах оонньоохха уонна дьарыктаныахха сөбүй?

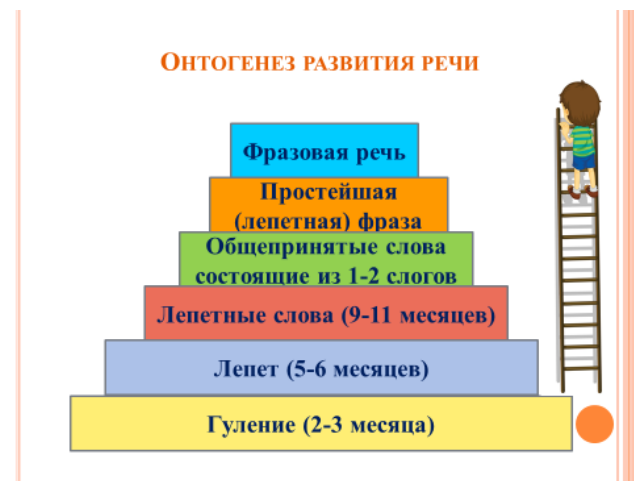
Санарар сага уонна дьиэбэ санарар эйгэ сабыдыала?

Оџо санарар санатын уонна санарар көџүн хайдах сайыннарыахха сөбүй?

Эһиэхэ уонна оџоџо табыгастаах дьарыгыры системата хайдаџый?

Оџо санарар санатын сайдыытыгар ханнык оонньоурдар суолталаахтарый?

Оџо тус бэйэтин оонньоутун хайдах сайыннараый?

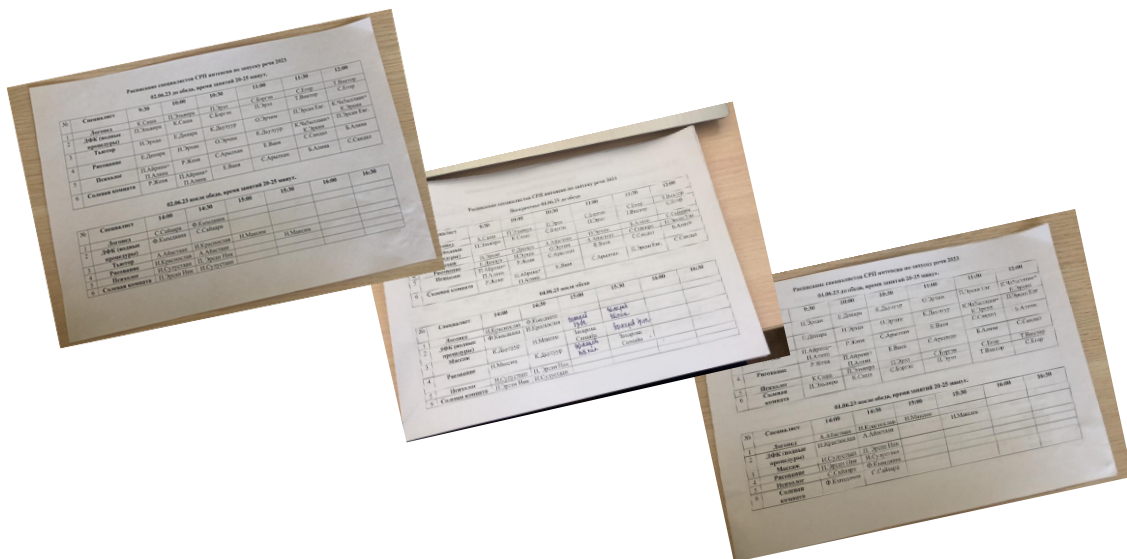
Стажировка Государственное бюджетное учреждение Республики Саха (Якутия)
"Республиканский реабилитационный центр для детей и подростков с ограниченными
возможностями здоровья"

Стажировка ГБУ Республиканский центр психолого-медико-социального сопровождения РС(Я)

Специалисты	Хайысхалар	
Макарова С.И.	тьютор	<p>Ийэ оботунаан күнгэ 2 дьайымалга сылдьар. Дьайымаллар 20-25 мүнүүтэ буолаллар. Дьайымал уһуна оҕо туругуттан тутулуктаах.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оҕону кэтээн көрүү - Ийэни кытта сэхэргэһии, ыйытыкка эппиэттээһин - Ийэни кытта тэннэ оҕо сайдыытыгар барыл оностуу - Оҕо, ийэ уонна специалист тэннэ дьарыгырыылара.
Николаева С.Д.	Инстр. ЛФК	
Максимова Д.И.	Уруһуй	
Жиркова М.Д.	логопед	
Борисова М.С.	Психолог	
Сивцева Е.Д.	массаж	
Степанова М.В.	Туустаах хос	

№	ФИО ребенка	1.06	2.06	3.06	4.06	5.06	6.06	7.06	8.06	9.06	10.06
1	Баранкевич Алина	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2	Софронова Сайаара	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3	Потапова Айрина	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4	Потапова Алина	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5	Попов Эрсан Евг	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
6	Попов Эрсан Ник	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-
7	Птицына Эльвира	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
8	Захарова Санаайа	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+
9	Кривошапкин Дьулуур	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-
10	Обутов Эрчим	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
11	Кузьмин Саша	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
12	Евграфов Ваня	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
13	Поисеев Эрэл	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
14	Собакин Бэргэн	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
15	Степанов Сендал	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-
16	Соркомов Егор	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
17	Новгородов Эрхан	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-
18	Трофимов Виктор	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+
19	Иннокентьев Краснослав	-	-	+	+	+	+	+	+	-	-
20	Иванов Сулустаан	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+
21	Сивцев Арылхан	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
22	Флегонтова Кыыдаана	-	+	+	+	-	+	-	-	-	-
23	Елисеева Динара	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-
24	Адамов Айстаан	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-
25	Романова Женья	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-
26	Захаров Айхал	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+
27	Захаров Эрэл	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+

Эйгэ «Илии сылааһа»

Сыала: Оҕо этэ-сиинэ холкутуйар, сымныыр эйгэтин нөнүө саңарар сағатын сайыннары.

Эйгэ «Чэбдик салгын»

Сыала: Оҕо доруобуйатын туругун бөбүргөтүү, тарбах былчыннарын сайыннары.

Эйгэ «Дорбоон ыллыга»

Сыала: Дорбоон үөскүүр усулубуйатын тэрийии, оҕо саҥарар баҕатын, тылын саппааһын байыты.

Соруктар:

- Саҥарар тылыгар кэһиллиини кэтээн көрөн үлэ ис хоһоонун чопчулааһын, эйгэ тэрийии;
- Оҕо сөпкө уонна чуолкайдык саҥарарын сайыннары уонна эрчийии;
- Тыл кэһиллиитигэр профилактической үлэни ыытыы.

Үлэ хайысхата:

- Кэтээн көрүү;
- Көннөрөн сайыннары;
- Сырдатар үлэ;

Дорбоону таба саҥара үөрэтии уопсай педагогической бириинсиптэргэ олобулар:

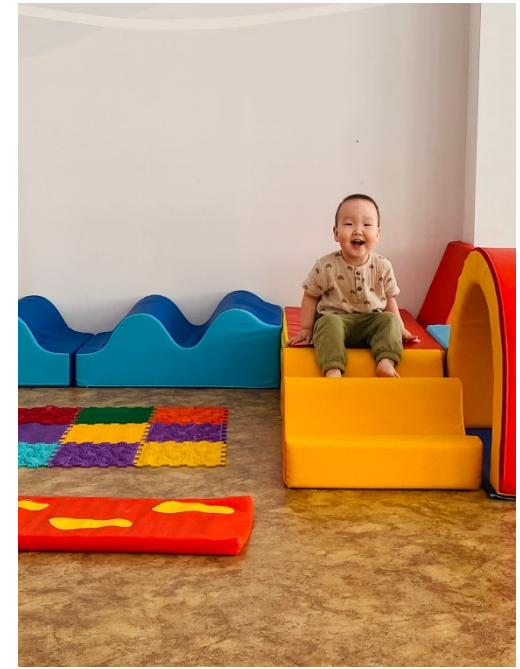
- Оҕо сааһын учуоттаан сөптөөх матырыйаалы наардааһын
- Сыйыа сорудабы уустугурдуу
- Оҕо интириэһин учуоттааһын

Эйгэ «Чэгийн буолуохха»

Сыала: хамсаны нөнгө оҕо этин-сиинин чэбдигирдии, улахан уонна кыра моторикатын сайыннары.

Эйгэ «Истин иэиин»

Сыала: Оџо болџомтотун, толкуйдуурун, онорон кѳрѳрүн, сагарар сагатын уоскулан нѳнѳѳ сайыннары.

Эйгэ «Кѳрѳ ситимѳ»

Сыала: Оџо тутан-хабан, сыгтаан-сымардаан, буккуйан-боруобалаан тарбах былчынын сайыннары, тылын саппааһын байыты .

Төрөптү санаата.

6. Бары специалистарга улахан махтал 😊 огом астынна, сарсыардаттан детсадка барабын дин туруорсан турар 😊 огобутун тугун ессе куускэ сайыннаран дьарыктырбытын биллибит, кердубут 😊 солевой хостон, лфкаттан тахсымаары ый да хай 🙌 бары огобутугар наваа септеех подход булан сугун олорбот да огом интириьизьиргээн наваа учугэйдик олорон дьарыктанна 😊 😊 бу сайын устата дьарыктарбытын хатылыахпыт, барыгытыгар улахан махтал!!!

7. Убаастабыллаах интенсив бары специалистарыгар Улахан Махталбытын тиэрдэбит! Оболорбут эбии сайдалларыгар куус -кеме буолбуккутугар 🙌 🙌 Элбэх билиини-керууну ыллыбыт, угускэ уерэннибит 😊 Истин сыбыаннытыгар, кыьамныылаах улэбигигэр Махтананыт! Улэбит утуе тумуктэрдээх буоллун

1. Наһаа үчүгэй интенсив тэрийбикитигэр махтал! Оҕо сайдытыгар сүдү болдомтолоох, кыһамныылаах үлэбит иһин! Биир да күнү көтүспэккэбит, биэрэр биллигинтин инэрииниэхпит, инэриннибит дин этиэхпин баҕарабын. Төһө да кыра буолларбыт ынырыгын интэриэһин тардан дьарыктаатыгыт 🙌 улахан улахан махтал 🙌 🙌 🙌

2. Биһи Ивановттар дьэ- кэргэн аатыттан махталбытын тиэрдэбит 🙌 🙌 🙌 олус элбэги биллибит, сыбыалары ойдоотубут 🙌 бу агыйах күн ынгэр огом сайынна агай биллэрдни 🙌 🙌 маннык тэтиминнэн баран ыьизхптит 🙌 Баҕа санаам 🙌 сайын аайы маннык куреттар буолаллара буоллар дин 🙌 🙌 Наваа учугэй интенсивка сырыттыбыт 😊 😊 🙌 обону кытта хайдах дьарыктанарга уерэннибит, оболору кытта оонньоон астынна ахай ☺ ессе да сайда турун, уунэ турун 😊 улахан махтал специалистарга 🙌 🙌 🙌

3. 🙌 специалистарбытыгар улахаан махтал 🙌 🙌 🙌 наваа учугэй дьарыктар буоллулар, биир сиргэ олорон оонньоура игин элбээбит 😊 🙌 салгыы мантан сайын ессе дьарыктанан эбиллиэ дин эрэллээхпит 🙌 😊

4. Бары интенсив специалистарыгар улахан махталбын тириэрдэбин 🙌 🙌 🙌 аҕыйах күн сырыттарбыт даҕаны оболорум саналара элбээбит 😊 🙌 наһаа үчүгэй интириэһинэй дьарыктар буоллулар 🙌 🙌 🙌 бүгүн мэдээл ыланнар үөрдүлэр аҕай 🙌 🙌 🙌 аны суохтуурбут буолуо хара сарсыардаттан детсадка бараары ол айманыыта буолааччылар 🙌 🙌 🙌 аһаан баран барыахпыт диэтэххэ аны аһы охсоору ол айманыыта 🙌 🙌 🙌 🙌 өссө да үүнэ сайда турун 🙌 🙌 🙌 🙌

5. Улахан Махтал Мичил уһууааммытыгар, интээччилэргэ, специалистарга!!! 🙌 🙌 🙌 аҕыйах да күн буоллар бэккэ сырыттыбыт, саамай сөбүлээбиннит солевой хос 😊 өссө да үүнэ-сайда турун!!! 🙌

8. Бары улээспит, сүбэлээбит специалистарга улахан махтал 🙌 🙌 үөрэ 2 барар обобут 😊 ол биһизхэ улахан дьол 🙌 чопчу бассейны таптаатыбыт 😊 инникитин маннык курстар өссө буолалларыгар баҕарабыт 😊 🙌 Улэиттэргэ барыларыгар улахан махтал 🙌 🙌 учугэй багайы интенсив буолан ааста 😊

10. Убаастабыллаах интенсив специлистарыгар махталбытын тиэрдэбит! Огону хайдах дьарыктыахха себун, сепке санарарга, харса суох барытын туттаран хаптаран ыьэргэ уерэнним 🙌 бастакы огом буолан билиим Кыра, онон маннык дьарык олус туьалаах омого да тереппуккэ даҕаны 🙌 🙌 маннык сана проектары салайан киллэрэн ыьэргит ыьин махтал! 🙌

Аралдыйыы «Ийэбинэн бииргэ...»

